

pitane živine je pa ta, da mast ali loj nista toliko na drobu, kakor navadno pri družih plemenih, ampak posebno zunaj med mesam, toraj se pitanost že od delječ vidi, nektera živina je že na zadnjih stegnih in okoli repa tako debela, da je prav gerda viditi. — Za molžo nar bolji krave so pa maliga, rudečiga in belo pisaniga plemena iz Ayrshira, ki se tudi rade izpitati dajo. Poleti jim pokladajo presno (frišno) deteljo, 75 funtov na dan; pozimi pa, ko zeleniga ni, tropine iz olarij in bobovo moko.

Ovác se vidi na Angleškem, zlasti petero plemen; pléme Leicestersko z dolgo belo volno, ki se sveti kot svila, je zavolj volne nar imenitniši; plemena Hampširske, Norfolške in Southdownske imajo pa nar bolji meso; nar veči ovce med vsimi so Linkolnske. Ker Angleži veliko ovčjiga mesa pojedó, pitajo veliko ovác.

Konji Angleškiga so znani po celim svetu in o njih je že toliko pisaniga, da gosp. dr. Hlubek le malo omeni o njih. Konji za kmetije — pravi — so skozi in skozi veliki, teški, čokljati; v velicah mestih se za teško vprego vidijo le tisti velikani, ki so po 17 in 18 pesti visoki; noge njih so pa v primeri teškiga života večidel preslabe. Na ravnim nalože enimu konju 32 centov; orjejo večidel z dvéma.

Prešičev ne redé veliko; kjer pa Angleži sila veliko suhij gnját čez leto pojedó, jih mora veliko iz ptujih deželá priti. Prešičje pléme, ki ga ravno sedaj nar bolj obrajtajo, je novo Albertovo ali Windsorsko majhne glave, kratkiga čokljatiga života, majhnih nog, stoječih ušes in pisane kože, ki ima le sèmtertje kakošne šetine. To pléme se da izpitati, da nobeno tako.

(Dalje sledi.)

Potovanje po Laškim.

Spisal M. Verne.

11. pismo.

Dragi prijatelj!

Iz Rima 21. rožnika.

V Rimu sim bil od konca, kakor sim Ti že povedal, vès zmešan. Vse, kar sim še iz veselih šolskih časov iz rimske zgodovine vedil — od Numitorjeve hčere in njenih dvojčkov do današnjiga časa — vse mi je križem po glavi blodilo. Romul in Sabinke, Numa in Egeria, Tarkvín in umna Tanakvil, Servi Tuli in hudobna hči, terdi ošabnež, mlaji Tarkvín in Lukrecia, Brut in nemilo k smerti obsojeni sinovi, Porsena, Koles in Skevola, Agripa in prelepa prilika od človeških udov, in vse zgodbe vednih preprirov ljudskih tribunov s plemenitniki (Plebeji & Patriciji); potem serditi Koriolan in Cincinat s svojim kmetovanjem, Api Klaudi in Virginia, Bren z divjimi derhali in kapitoljske gosí in Kamíl, Pir (Pyrrhus) s svojimi sloni in Fabrici, Hanihal pred vratmi in Scipion, čeversta Graka in Násika, Mari in Sila — res huda sila, Katilina in Ciceron, Pompej in Cezar, zviti August in cela versta večidel malopridnih cesarjev, potem strašne derhali ptujih narodov, ki so v lepo Italio derli, in Rim večkrat zaporedama ropali, — vse to in še veliko družiga se mi je, kakor pravim, skup po glavi mešalo in blodilo. Še nikdar in nikjer se mi niso misli tako naglo po glavi podile, kot tû v „večnim mestu“, v domovini tistih velikanov, ki so toliko časa celi svet strahovali in zatirali, in ki jih pri vsim tem človek vendar spoštovati mora. — Vsak kot tega veličanskiga mesta je dogodivšniga spomina; in ravno zato nisim vedil, kam bi se narprej obrnil, zlasti ker je mesto sila veliko, in ker se namest unih

nekdanjih hrabrih Rimljanov, od katerih so Brenovi vojaki menili, de so bogovi, in Pirov poslanec, de so kralji, — pri vsaki stopnji in na vsako deseto ali k večimu petnajsto osebo duhovna s trivoglatim klobukam, ali pa meniha srečaš. Menihe, katerih tû vidiš velike množice skup, sim posebno radovedno gledal; nekteri so beli, drugi černi, rujavi, rudečkasti, plavi, sivi, nekteri obuti, drugi golonogi, s klobuki eni, brez klobukov drugi — z eno besedo: Rim je pravi muzej menihov.

Ko sim perva dva dni po ulicah Rimljane ogledoval in se jih dosto nagledal, sim se vzdignil in na Kapitol šel, ker se iz kapitoliskiga zvonika ne le celi Rim, temuč tudi na vse strani dalječ okrog nar bolj vidi.

Mesto je sila veliko (16 milj je okrog ozidja), pa vender ne šteje čez 180.000 duš; tode štelo bi jih, ako bi bilo celo ozidje polno hiš in poslopij, lahko štiri- in petkrat toliko.

Današnje mestno ozidje — mnogokrat poškodovano, sèmtertje tudi poderto, pa spet popravljeno — je še kjer ga je bil cesar Aurelian sozidal, in oklepa deset humcov ali gričev. Kralj Servi Tuli je bil le sedem humcov obzidal, in zato so Rim tudi „mesto sedmerih gričev“ (Civitas, Urbs septicollis) imenovali.

Ozidje Servia Tulia je oklepalo kapitoljski, palatinski, aventinski, celjski, eskvilinski, kvirinalski in viminalski humec. V današnjim ozidji pa so zraven omenjenih še trije drugi, namreč janikulski, vatikanski in pinčji. — Iz kapitoliskiga zvonika jih je prav lahko razločiti, desiravno so se tla v Rimu ali v dolini med hribi po grozovitnih podertinah močno povišale. —

Ko sim se bil tû prav razgledal in si lego mesta dobro v glavo vtisnil, sim jel mesto bolj natanjko ogledovati.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Na Dunaji je prišel na svitlo ilirsko-nemški slovar od Fröhlicha. Šteje 40 pol. V kratkem bo prišel tudi nemško-ilirski del na svitlo.

* V Novem Sadu je prišel na svitlo tretji zvezek dela: „Domače biljoslovje“ od K. J. Veselića.

* V Zemunu je prišla na svitlo serbska knjiga pod naslovom: „Šumadinče“ od Ljubomira Nenadovića. V tej knjižici, pravijo „srbske novine“ more staro in mlado, moško in žensko najti prekrasne nauke. Obseže sledeče sestavke: Knjažev pogled, potem 6 pesem, od katerih perva: „pervi korak u svet“ se smé naj izverstnišim prišteti. Nato sledi neka narodna pesem pod napisom: „Kotorski serdari vraćaju roblje (sužnje)“. Poslednji sestavek je pisan: „O postanku i trajanju prvog sovieta (sinoda ili senata) u knjažestvu Serbii“ (o začetju in terpežu pervega sojeta v serbskeje knjezovini), ki je posebno važen za zgodovino.

* Ni davno, kar je v Belgradu prišlo na svitlo delo s cirilico tiskano: „Jestestvena povestnica za mladež srbsku“ (resnična zgodovina za mladost) z dotičnim zemljovidom od dr. Marinkovića; in potem tudi: „Obšti zemljopis za učeću se mladež srbsku u gimnazii i polugimnazijama knjažestva Srbije“ od Mijatovića.

* Bivši vrednik praškega časopisa „Union“ dr. Gabler gré v Belgrad za rednika sina serbskega kneza Kara Djordjevića.

* V Pragi je spet spod tiska prišel nov zvezek „českega posla“; s tim zvezkom se začne nov tečaj te kratkočasne čitanke za česki narod.

* Česki pisatelj gospod Hukal ima več igrokazov v rokopisu dokončanih, ktere je še o svojih mladih letih spisal. „Praške noviny“ ga opominjajo, da naj jih na svetlo da.

* Piše se, da misli ban Jelačić izdati spominke iz ogerske vojske.

* V Pragi ima začeti izhajati nov časopis za šolsko mladost, v kterega bi učenci iz vsih gimnazij na Češkem pesme in prozo pošiljali.

* Českí pisatelj Doucha je bil naprošen, da bi spisal pristavek k literaturi česki od Jungmana. Ravno ti pisatelj zdeluje fraseologiški česko-nemški slovník, v kteri namen mu je treba vse česke knjige veroučne, slasti sveto pismo, knjige pravniškega, zgodovinskega zapopadka itd. skerbno prebrati. Da tako delo nekoliko let potrebuje, se samo po sebi vé. Prestavil je tudi Doucha neko igro Shakespeara.

* „Pohladi“ naznanijo žalostno novico, da bodo morali konec mesca augusta nehati vsak teden izhajati, ako se jih ne usmili kak kapitalist, da bi za nje 2500 gold. tiskarne kaucije založil; potem bi v zvezkih le vsake kvatre enkrat na svitlo prišle.

* Literarno društvo v Lvovu je nedavno razpisalo darilo za najbolje igro. Lvovski časopis „Telegraf“ naznani, da je že 18 iger dospelo od znanih izvrstnih poljskih pisateljev.

* Marljivi poljski pisatelj grof Rewuski je izdal delo pod naslovom: „Adam Śmigielski, starosta Hnezdenski“.

* V Poznanju je une dni prišel iz tiska 2. del: „Historyi powszechnej dla uczacej sie mlodzięzy“ (občna zgodovina za šolsko mladost) od Kazimira Błociszewskiego. Tretji del se že tiska.

* Profesor Sieročinsky je oglašil delo v poljskem jeziku pod naslovom: „Poglad hystoryczny i krytyczny na pisownie polska“ (zgodovinski in kritični pogled na poljsko slovstvo) od leta 1808 do naše dōbe.

* Gosp. Jarošević pripravlja drugo izdanje svojih imenitnih: „Obrazov Litwi“ v poljskem jeziku.

* J. Skrabeck je Kraševskega delo „Kouzelná svitlna“ v česko prestavil, ki bo skorej na svitlo prišlo.

* Petrograški knjigar Wolf izdaje zlo drago delo pod naslovom: „Monumenta Regum Poloniae Cracoviensis“ (Krakovski spominki poljskih kraljev). To delo bo imelo 24 izvrstnih slik iz poljske dogodivščine. Pervi zvezek, ki je v vse bolj imenitne knjigarnice poslan, obseže: 1) velko Krakovsko cerkev (od znotraj), 2) cerkvico (kapelo) Sigmundovo, 3) grobni spominek Ivana III., 4) grobni spominek Konstancie, sopruge Sigmunda III. Celó delo bo obseglo 6 zvezkov.

* V Petrogradu pride na svitlo: „Pieknó natury“ (Kras nature) v dvéh delih od Libelta.

* V Petrogradu je izšlo nedavno izvrstno delo v ruskem jeziku pod naslovom: „Opit obcesravnitelnoj grammatiki ruskago jazika“ (Vprašanje o občnej grammatiki ruskega jezika). To delo pretresovavci močno hvalijo. Priporočimo ga vsim, ki se hočejo z ruskim jezikom soznaiti. Ravno tako je tudi ondi prišlo na svitlo veliko delo: „Opit oblastnago Velikoruskago Slovara“. Oboje je izdala ruska carska znanstvena akademija.

* Kipar Petrović je zgotovil za narodni muzeum v Peštu kip glasovitega madjarskega pesnika Kišfaludi-Šandorja in ga na Dunaji na ogled postavil.

* Gospod Lurin izdaja v Tesinu romansko grammatiko.

* Bulgarske „novine“ v Carigradu so nehale izhajati.

* 6. t. m. na večer je umerl slavni mož Franc Ladislav Čelakovsky. Čelakovsky se smé šteti med perve česke pisatelje. Bil je učen, marljiv, natora ga je obdarovala z obilnim umom. — Rojen je bil 7. marca 1794 v Strakonici, njegov oče je bil tesar. V letih 1834 in 1835 je bil vrednik Pražskih novin in Česke Včele, in profesor českega jezika in slovstva na praškem vseučilišču. Od leta 1835 je bil bibliotekar na knjiž-

nici kneza Kinskega, je živel v pesništvu in jezikoslovstvu; v letu 1843 je bil v Brezlavo poklican za profesorja slovanskega jezikoslovstva. 1848 se verne v Prago in postane profesor ravno tega predmeta v Pragi; s politiko se ni pečal. Bil je pesnik in prozaist, v narodnem pesništvu je bil posebno izversten, kakor kaže njegova „Ruže stolista“. Med prozaiškimi deli je posebno opomina vredna knjiga „Pregovorov slovanskih“. Delal je tudi več let na primerjajoči slovnici slovanskih narečij. — Zapustil je 6 otrok, njegovo ženo je malo pred njim grob zaperl.

* V Moskvi je umerl 23. junija ruski izvrstni pisatelj Nikolajevič Zagoskin v 62. letu svoje starosti.

* Z črnogorskim knezom Dan. Petrovićem se je podal slavni pisatelj Vuk Štefanovič na Črnogorsko.

* Te dni se bo podal dr. Miklošič v Pariz in potem v London, da bo pregledal slovanske rokopise ondašnjih knjižnic.

Novičar iz slovanskih krajev.

Xp. Iz Ormoža na Štajarskem. Dragi čitatelji „Novic“, kterih serca je žalostni pogled na pogo-riša in po toči poškodovane zemljiša že mnogokrat milo presunil, radujte se tudi enkrat nad veselím ogledom, kterega čem danes pred vašimi očmi razprostiti, — spremíte me v ti namen na visočino, kjer cerkvica sv. device Marie v Jeruzalemu stoji, od kodar se nam razgled odpre krog in krog po prelepih vinskih goricah blagodarjene Štajarske zemlje! Božji blagoslov vidite tu razlit po krasni deželi in napajalo se bo serce vaše radosti nad tolikšnim bogastvom, s kterim je blagodaril dobrotljivi Stvarnik tu zemljo slovensko.

Lutomerske gorice so konec sosednih Koroških gorá tam, kjer se Mura in Drava ločite blizo meje treh kronovin; polagama se gorice v ravnino poravnajo. Znamenitiši višine so z žlahno terto — moslavcam — ovenčane, le stermine in doline so z lesom obrašene in so deloma pašniki, deloma polje.

Preden pa začnemo od tod ogledovati krasne gorice, ki pred nami kot morje razprostirane leže, moram povedati, kaj me je pripeljalo na ti rajski kraj.

V cerkvi sv. device Marie v Jeruzalemu, ki je podružnica fare Št. Miklavške, so obhajali 25. in 26. dan preteklega mesca 200letno obletnico, odkar sta to cerkvico pobožni grajšinski oskerbnik gornje Radgone Ivan Drumplić in njegova žena Maria Salome zidati dala. Praznovanje slovesnega dneva povikšat, je privrelo iz 10 bližnjih fará v slovesnih procesijah nebrojno število pobožnih Slovencev, tako da se ne lažem, če rečem, da v nedeljo jih je bilo 10 do 12.000 na tem shodu, kteremu sim se tudi jez pridružil.

Ker se jih je od mnogih krajev doljnega Štajarja starih in mladih, premožnih in bolj revnih velika množica snidila, se je vidila narodska oprava (nóša) in obnaša mnogokrajnih naših Slovencev, in tudi v tem obziru je bilo znamenito, ti dan med našim ljudstvom biti. Kar sim vidil, vam, dragi čitatelji, hočem ob kratkem popisati.

Ko so mladi, pa premožni Šavničarji, Murščanji in Lutomerčanji, visoke določne postave, s svitlimi čizmami, tanjkimi, belimi in širocimi bregušami, z enako kratko robačo, lepo pisanim perslikom, z jopo iz žlahnega suknja čez ramo, z zalimi cvetlicami okinčanim visocim klobukom gizdavo v narodski opravi stopali, se je prikazal tu in tam kak vincarski gizdelin, scer le malo razločen od ravno popisane oprave, semtertje pa kakošen tak, kteremu se je vidilo, da je na Slovence Nemeč vcepljen; — stari možje teh krajev pa so koračili v dolzih črnih kožuhih. Podravci,